

TAS JAUNAS VAIKINAS, kuris galbūt yra mergina, bet dar to nežino. Tas jaunas vaikinai, kuris galbūt yra mergina, bet niekad nepaliestų vyro, niekad neišsirengtų nuogas su vyru ir nesitrintų oda į jo odą, niekada gyvenime, kad ir kokią jaudinantį šleikštulį keltų ši fantazija. Tas jaunas vaikinai, šis gražus jaunas vaikinai dailiais veido bruožais, didelėm akim ir dideliu nerimu dėl karo ir ligų, dėl kūno, lyties ir mirties.

Viskas prasideda nuo vaikinai, jauno vaikinai, kuris galbūt yra mergina, bet dar to nežino. Tas jaunas vaikinai, toks gražus, drovus, tyras, groja gitara grupėj. Jie groja vakarėlyje krūvai jaunų žmonių, kurių nepažįsta ir kurie nepažįsta jų, tai pirmas grupės koncertas, ir tai *tas* vakaras. (Ir tik vėliau pasirodys mergina, o paskui, bet tik blyksniui, tarsi šešėlis, akinantis šešėlis, šviesos šešėlis, mama, paskui du mažieji broliukai, besikarstantys sienomis, lentynoje ir ant spintų tamsiuose kambariuose dvaro rūsyje, kur ji pasislėpė nuo patėvio akių, jo nosinio, liguistai niūraus balso, jo šautuvų, nepilnavertiškumo komplekso ir neapykantos bet kokiai moteriai, baimės, maskuojamos panieka, ir kur ji dabar gyvena, ta mergina, rūsyje su sienomis, nuklijuotomis Paulo Youngo plakatais, kuriuose tas atrodo jaunas, gražus ir švelnus, o vėliau, labai greitai, nutuks, prasigers ir po spartaus, efektyvaus

nuosmukio mirs, ir, nelyg kokia epifanija, akinanti šviesa, mama, jos aristokratiška figūra, ilgos gracingos galūnės ir stambūs kaulai, tiesūs dramblio kaulo spalvos plaukai žemiau strėnų, eržilas, kuriuo ji jodinėja garuose, ankstyvais vasaros rytais kylančiuose nuo laukų, atsiveriančių pro vieną iš tų purvinų rūsio langelių, kai ką tik nubudęs jis pasikelia ant alkūnės po antklode, drėgnoje šilumoje nuo suglebusio merginos kūno, merginos, kuri tebemiega jo pašonėje, ta tamsaus gymio, apvali, putli mergina smulkiais kaulais ir didelėmis putliomis krūtimis, amžinai aptingusi, ji nerūpestingai mėgaujasi gyvenimu, ir ta aristokratiška, šviesaus gymio skandinavė mama, jos tiesi nugara ir garai, virstantys iš gleivėtų, švelnių žirgo šnervių, o tada, be jokio įspėjimo, patėvis, vieną rytą jie netikėtai susiduria didelėje kaimiškoje virtuvėje, tas liesas jaunas vaikinasis ir patėvis, kuris atsisėdęs priešais ima pasakoti apie ginklus, šautuvus ir pistoletus, bet labiausiai apie kulkas, ypač ekspansines kulkas, magišką jų efektą, tą beveik nematomą skylutę odoje, čia, pačiam saulės rezginyje, pro kurią kulka patenka į vidų beveik be pėdsakų ir skverbdamasi tamson susprogsta, ir taip iš nugaros, arba to, kas kadaise buvo nugara, belieka didelis kraujuojantis krateris išdraskytais kraštais, patėvio pasakojimas apie kulkas ir merginos apie detektyvus, kuriems patėvis moka, kad šie visur sekiotų mamą, vos ta pasuka iš alėjos ir dingsta iš akių (bei šautuvo spinulio), ir kurie žlugdo ją finansiškai, todėl jis, vos prieš porą metų kartu su vyresniu broliu Buleriu gavęs tėvo palikimą, per naktį virtęs multimilijonieriumi ir nusipirkęs dvarą Jutlandijoje, baltą dvarą su šešiolika tualetų ir vonios kambarių, dabar vos sukrapšto pinigų įsipilti benzino į nudrengtą savo automobilį, detektyvai, kurių jis, tas jaunas vaikinasis, niekad nemato, nors jų šešėliai krenta aplinkui į tuose tuščiuose kambariuose, kai eina per juos

vienas, nė žodžio apie detektyvus, nors visi šiuose namuose, išskyrus du mažuosius broliukus, žino apie jų egzistavimą, tai aišku kaip dieną, lyg koks religinis tabu, kurį visi priima kaip natūraliausią dalyką pasaulyje, ir mama, ir jos dukra, ir patėvis, kuris žino, kad jos žino, bet nesileidžia to blaškomas, nebando nieko slėpti, rodos, kad jo vykdomas teroras pasidaro dar žiauresnis, nes yra atviras ir neminimas žodžiu, o mama tampa dar didesne aristokrate, dar labiau nepajudinama, nes tęsia savo gyvenimą, savo kasdienybę, lyg niekur nieko, todėl patėvio neapykanta, neviltis, nepilnavertiškumas ir manija tik dar labiau pučiasi ir pompastiškėja, graužia jį iš vidaus, su kiekviena diena jis darosi vis labiau išblyškęs, sudžiūvęs, fanatiškai tulžingas ir apsisprendęs niekada gyvenime nepaleisti šios moters, neleisti jai išsivaduoti, net jeigu šitai jį suės, o taip ir bus, bet ne dabar, iš pradžių jis tiesiog dings – staiga vieną dieną jo nebėra, ir prasideda vasara, begalinė vasara, kuomet niekas nevyksta, kuomet jis, tas liesas vaikinąs, iškrenta iš pasaulio, to pasaulio, iš kurio atėjo, ir įkrenta į kitą pasaulį, atskirą pasaulį, kuriame laikas ir šviesa yra sustingę ir sukuriuoja dulkės, ir niekas nieko neveikia, nieko kito, tik gyvena, lyg egzistuočiau kitame laike ir visai kitoj pasaulio vietoj, lyg tas baltas dvaras būtų gubernatoriaus namai Santa Kruze, imperijai skaičiuojant paskutines savo dienas, kai viskas jau per vėlu ir todėl staiga galiausiai tampa įmanoma. Mama leidžia dienas ant savo eržilo ir grįžta namo tik su tamsa, ji sėdi virtuvėj su taure vyno apgaubta žvakių šviesos, o mergina ir tas jaunas vaikinąs voliojasi lovoje iki vėlios popietės ir iš tiesų normaliai neatsikelia, po namą vaikšto su vienas kito drabužiais, tad jaunas vaikinąs atrodo lyg dar belytis toreadoras ar nekalta mergelė, ir jie sėdi virtuvėj, geria kavą su pienu ir kepa duoną iš paskutinių miltų, prideda į ją kiek liko sūrio, svogūnų ir prieskonių ir valgo

garuojančias riekės, virstančias gabalais, juokdamiesi ir griūdami į tą didelę geležinę lovą jos kambaryje, kuris dabar persikėlė viršun, į mažesniąją iš dviejų svetainių, ir jie mylisi valandų valandas nežinodami, kas yra kas, ar čia viena lytis, ar jų daug, ir trumpą valandėlę jis pamiršta savo nerimą dėl kūno ir mirties, kuri ateis, ji ateis, būkite ramūs, ji ateis, kiekvienoje tokioje istorijoje kaip ši ateina mirtis, gal pabaigoje, arba, priešingai, staigiai lyg ekspansinė kulka, įsiveržianti vidury gyvenimo ir paliekanti jį sudraskytą į gabalus, paskleistą ant žemės.

Bet prieš tai ateina diena, kai teta, mamos vyresnė sesuo, grįžta namo iš Amerikos. Vieną dieną, merginai ir jaunajam vaikui svečiuojantis pas jos močiutę iš mamos pusės, mažame bute, artimiausiam mieste, kuris iš tiesų visai ne miestas, o tiesiog namų telkinys pajūryje (mokykla, prekybos centras, šviesoforas ir užauga šiek tiek giliau miške, kur jaunimas vasaros naktimis susitinka, geria, šoka, guli ant miško paklotės už užėigos virtuvės, šviesos pleište, krintančiam pro pravertas virtuvės duris, bučiuojasi, krušasi ir mušasi), laiptais užlipa mama su savo vyresne sese iš Amerikos. Kaip bet kuri moteriškos lyties aristokratų šeimos narė pasaulyje, kuriame aristokratija nebeegzistuoja, tik vegetuoja ir išliko vien žmonių laikysenoje, žvilgsnyje ir, kone svarbiausia, suvokime, jog esi viršesnis, teta irgi turi mažybinį vardą, kaip mama, kurią vadina ne Benedikta, bet Dite, ir močiutė, kurią vadina ne Valdone, bet Pipa, taip ir tetą šioje istorijoje vadina ne Mariana, bet Teta Jana iš Amerikos. Ji, drauge su vyresniuoju broliu, advokatu, gyvenančiu kitam šalies gale (pačioj šiaurėj), yra šios šeimos galva ir valdžia. Bet kadangi gyvena Amerikoje ir negali kasdien ta valdžia naudotis, jai tenka dar efektyviau tai daryti tas kelias dienas metuose, kai lankosi

„namuose Danijoje“. Tas jaunas vaikinąs, kuris galbūt yra mergina, bet dar to nežino, kol kas tik girdėjo apie tetą, gyvenančią Masačusetso valstijoje, rytinėje Amerikos pakrantėje, su savo amerikiečiu vyru, dėstančiu filosofiją garsiajame MIT universite. Jie susitiko Romoje, kai ji keliavo siekdama praplėsti akiratį, o jis buvo jauniausias kunigas Vatikano valstybėje ir jau nužiūrėtas tapti vienu iš kardinolų, kažkada galbūt tapsiančių popiežium, bet nuo tos akimirkos, kai jis ją pamato, o ji pamato, kad buvo pamatyta, jau per vėlu, dar nesibaigus savaitei, jis atsižada kunigystės, palieka vienuolyno celę ir Vatikano valstybę, ir net pačią Katalikų bažnyčią, kad galėtų pašvęsti savo gyvenimą meilei ir šiai jaunai moteriai, kuri dabar yra Teta Jana ir šią akimirką žengia pro prieškambario duris į nedidelę svetainę močiutės bute antrame aukšte, banaliau daugiabutyje Bogensės miestelyje, kur jis, tas jaunas vaikinąs, sėdi tolimiausiam sofos kampe ir laukia, apimtas smalsaus siaubo. Ji aukšta ir liekna kaip jaunesnė jos sesė, bet tamsesnio gymio ir visai neturi to mįslingumo bei šviesos, dėl kurios jaunasis vaikinąs niekaip negali atsižiūrėti į mamą, nes vos akimirksniui nusigręžus ji apima jausmas, kad dar jos nematė. Užtat ji, vyresnioji sesuo, Teta Jana, spinduliuoja bauginantį autoritetą. Ji nužingsniuoja per svetainę tiesiai prie jo, bet jis, užuot pakilęs nuo sofos kaip gerai išauklėtas berniukas, sėdi suparalyžiuotas, ir ji sustoja kitoje kavos staliuko pusėje, pažvelgia į jį ir ištisia ranką, ir jis pakyla tik dabar, lyg spyruoklinis peilis pašoka nuo sofos, ištisia ranką ir pasako savo vardą. Kas dar? – sako moteris. Ką? – sutrikęs klausia jis. Ar čia viskas, o kur pavardė? Jis pasako pavardę, ir jos veidas nė nevirpteli, bet ji paklausia, kur jis gimęs ir kada, ir jo tėvai, kuo jie užsiima ir kur gyvena, ar jis turi brolių bei sesių, ir kuo užsiima jie, o jis pats, ką studijuoja, o jei dar nepradėjo jokių studijų, tai kokias

ketina pradėti, kuriam universitete ir kada? Ir jis sumišęs bando atsakyti į šiuos klausimus, mikčiodamas, išties netekęs žado, jis vis dar stovi, ji dar nedavė ženklo, kad gali sėstis, pati irgi tebestovi, bet visai kitaip nei jis, ne suakmenėjus iš siaubo, bet tiesi lyg styga dėl savo įpareigojančios kilmės ir nepaprastos lemties. Jis suakmenėja iš drovumo ir pažeminimo, o tuo pat metu viduje kunkuliuoja juokas, negali būt, galvoja jis, pilnas laimės, gėdos ir jausmo, kad yra nesužeidžiamas, o vėliau, vėlai naktį, kai teta jau seniausiai bus atsigulusi svečių kambaryje, antrame to balto dvaro aukšte, ir net mama bus nuėjusi su savo knygomis į lovą su baldakimu prie lango, žvelgiančio į rytus, ir jis gulės apačioje prie duktės, prie dukterėčios, jos didelėje geležinėje lovoje mergaitiškam kambariui, pilnam nėrinių, rožinės spalvos, plakatų ir siaubingos netvarkos, ir vis dar jausis apsvaigęs ir mirtinai pavargęs, o drauge kunkuliuos ir negalės užmigti, mergina pašonėje ims iš jo juoktis, juoktis iš to, koks jis beviltiškai banalus, iš visai eilinės šeimos, neabejotinai turinčios daugiau pinigų nei jos šeima, kuri iš tiesų visai jų neturi, tik elgiasi, lyg turėtų, užtat jo šeima neturi istorijos. Jis patyrė savo gyvenimo išbandymą ir jo neišlaikė, nuo šiol teta iš Amerikos darys viską, kas jos galioje, ir ne dėl to, kad būtų bloga, ir visai ne dėl kokių asmeninių priežasčių, vien įpareigota kilmės, darys viską, kad pašalintų jį iš šios istorijos. Bet visa ši istorija istorijoje, istorija apie Tetą Janą iš Amerikos ir jos amerikietį filosofijos profesorių, Dėdę Bobą, kuris buvo nužiūrėtas tapti vienu iš Romos kardinolų ir būsimosios konklavos nariu, bet nuo tos akimirkos, kai išvydo tą jauną moterį, vėliau tapusią Teta Janą, prarado tikėjimą, ar, tiksliau, tik tada ir ėmė tikėti ir suprato, kad anksčiau buvo klaidatikis ir kad tikrasis dievas yra ne katalikų Dievas, bet Meilė, visa ši sunkiai tikėtina, bet vienintelė verta mūsų tikėjimo meilės istorija yra, kaip

bet kuri istorija šioje istorijoje, atskira istorija, kurią reikia nuolat pertraukti ir vėl pratęsti, kol kiekviena iš jų pasieks savo daugiau ar mažiau tragišką galą.

Bet kol viskas dar įmanoma, pamatysime visus personažus, nes jų jau daugėja, ir pakeliui pasirodys dar daugiau, pagrindinių personažų ir šalutinių personažų, bet, visų pirma, tai kitas jaunas vaikinai, kuris iš tiesų yra pirmas ir buvo čia gerokai anksčiau, nei pasirodė tas liesas, ak, labai jautrus vaikinai, tai lyg nulietai Larsas, merginos geriausias draugas ir patikėtinis, jis primena tą liesą, jie galėtų būti broliai, ir būtent kaip broliai vienas kito priešingybės: tas dailus ir trapus, o priešais jį sveikata trykštantis Larsas, jauno vyro idealas: aukštas, šviesus, atletiško sudėjimo ir gražiomis rankomis ilgais pirštais, kurios, rodos, galėtų daryti viską, žaisti tenisą ir rankinį, groti pianinu, lengvai pačiupti ir tvirtai laikyti likimą, tą nepaprastą ateitį, lyg ši būtų ne dovana, bet natūraliausias dalykas žemėje, *voilà!* Jis yra bet kurios anytos svajonė, turbūt ir mamos sesės, Tetos Janos iš Amerikos, jei ši dar nepermatė jo kiaurai ir nesuprato, kad jį kamuoja tas pats fatališkas tingulys, kaip ir jos dukterėčia, bet, skirtingai nei ji, Larsas nesugeba juo mėgautis, atvirkščiai, kaip ir bet kurią kitą, jis paleis šią dovaną iš rankų, vangiai ir su atsidūsėjimu leis jai pražūti, ir tas, kuris atrodo sveikesnis iš šių dviejų jaunuolių, tas, kuris rankose nešasi ateitį, pirmas viską mes ir numirs, ir ne kaip melodramoje, nutruktgalviškai važiuodamas per mišką ar privačių namų kvartalus, bet iš lėto atsiduodamas saldžiajam geiduliui, kuris yra liga mirčiai. Bet pradžioje, visą tą begalinę vasarą, jis tiesiog bus ten lyg savaime suprantamas dalykas, danas Larsas, ateis ir išeis, kaip jam tinka, sėdės dvaro kieme atsirėmęs į pietinę sieną, padėjęs basas, gražias pėdas ant įkaitusių grindinio akmenų

ir atsukęs veidą į saulę, tarsi apie nieką negalvodamas, tuščiom rankom ir nesikeldamas, kol kas nors jo nepašauks, ir netgi tuomet pirmiau dar kiek pasėdės, ir praeis ne viena minutė ir ne vienas pusvalandis, kol jis galiausiai pasirodys, atsidusdamas kles telės prie stalo ir pažvelgs į chaotišką puotą, suimprovizuotą iš praėjusios dienos likučių, pridėjus truputėlį šviežio pieno ar porų iš kaimyno daržo, ir niekad nepajudins piršto, tik sėdės, šnekučiuosis, juoksis tuo žavingu ir tarsi dūsaujančiu juoku ir retkarčiais pakilęs pavaikštinės aplinkui nusvarintomis rankomis ir tomis dailiomis plaštakomis, kurios, regis, niekada nieko nečiumpa, nei knygos, nei kokio įrankio ar kito žmogaus, bet, visai kaip jis, tik sudaro vaizdą, kad yra, étant *donné*, jos – tai įsikūnijimas tos ateities, kuri niekada neateis, ir visa, kas įmanoma, pagaliau taps tikrove. Bet, kaip buvo sakyta, tame „kol kas“, kuriame vyksta ši istorija ir gyvenimas, jam bus tiesiog leista būti namų draugu, trečiu sūnum palaidūnu, kurio fatališką vangumą teta iš Amerikos neabejotinai permatė, o mama, rodydama neprilygtamą, visiems atleidžiančią malonę, tiesiog jį mėgsta su tokia pat perdėta meile, kokią tėvas Jėzaus palyginime parodo savo sugrįžusiam sūnui ir kuri retkarčiais suerzina tik dukrą, tačiau ji nesupranta, kad jis nėra šiaip tingus kaip jinai – tas jo vangumas fatališkas, nes iš tiesų tai pati apatija, jis nieko nenori, jokio dalyko pasaulyje, net gyvenimo, jis neturi tam jėgų.

Ir jei kol kas ši istorija skamba kaip sapnas, tokio tipo spalvingas pasakojimas, su kokiais retkarčiais – per atostogas ar ilgoje kelionėje lėktuvu – leidžiame sau atsipalaiduoti, lyg šis būtų nuodėmingas, saldus griliažas, suteikiantis galimybę valandėlei pranykti, taip yra todėl, kad gyvenimas yra sapnas, sapnas, iš kurio niekada neprabundam, bet kuris vis vien staiga vieną dieną būna